

PRIKAZ KNJIGE

Dr Većeslav Pavlek i dr Paula Pavlek

PROBLEM STABILIZACIJE I RAZVOJA POLJOPRIVREDE

Agronomska i ekonomska stručna literatura je dobila novi koncept kako unaprijediti poljoprivredu i uklopiti je u svjetsku — prvenstveno evropsku raspodjelu rada, na osnovu prirodnih i ekonomskih uvjeta naše zemlje. Smatrajući da prvenstveno količina upotrebe N+P+K gnojiva predodređuje veličinu priroda žitarica, autori su na osnovu svojih globalnih regresijskih jednadžbi odnosa ustanovili prvi uvjet, kako postići prirod oko 5 t/ha kukuruza, odnosno kako postići samoopskrbu kruhom, te proizvesti oko 18.000.000 tona kukuruza kod nas.

Jednadžbe su primjenljive za općine, regije, republike, države — dakako uz detaljniju kontrolu plodnosti tla ako se može provoditi.

Zbog potrebe velikih količina gnojiva za postizanje visokih priroda, prvi autor je još 1959. god. izradio prvi idejni projekat o potrebi izgradnje TUG Kutina i TUG Zadar; TUG Kutina je izgrađena. Veliko povećanje proizvodnje kukuruza i drugog krmnog bilja je temelj stočarstva. Mi imamo preveliki broj stoke za našu malu krmnu bazu (odnosno obratno), pa je to glavni razlog male produktivnosti stočarstva naročito govedarstva. Naše krave zbog toga daju 1500 l a npr. holandske 5.157 l mlijeka, a zbog istog razloga kod nas se kolje umjesto da se utovi 5.000.000 prasadi, 4.000.000 junadi i 1.000.000 teladi. Ali Holandija troši 742 kg/ha NPK, a Jugoslavija 110 kg/ha. Osim toga, stihijska ciklusna proizvodnja mesa i krmne baze diktira odnose cijena, pa i količinu proizvodnje svinja, ali i drugih vrsti mesa. Prvi autor je ustanovio tu pravilnost 1952. god. i prati ju i prognozira stanje sve do 1987. god. Potreba izvoza mesa je neminovnost i računa se s izvozom, prvenstveno putem turizma ali i direktno.

Posebno je vrijedno poglavlje o povrćarstvu — kako povećati proizvodnju za domaće potrebe i za izvoz.

Zanimljivo je poglavlje o potrebi investicija i o izvorima investicija za poljoprivredu — od potreba odvodnje i uređenja zemljišta za visoku proizvodnju do navodnjavanja oko 2.000.000 ha zemljišta. Zajednički je plan Lugar — Pavlek za dogradnju industrije mineralnih gnojiva. Iznose se i investicije za sadnju šuma i pošumljavanje turističkog područja i objedinjavanje interesa i investicija za šumarstvo, turizam i poljoprivredu.

Autori predlažu podizanje velikih plantaža voćnjaka i vinograda orijentiranih na izvoz, jer potrebe svijeta nisu podmirene nizom proizvoda koje mi kao balkanska zemlja trebamo dati svijetu.

Autori predlažu da glavninu svih agrarnih **operacija** od komasacije i arondacije i specijalizacije ne samo društvenih nego i mase familijarnih gospodarstava, zatim čitavo unapređivanje proizvodnje svih proizvoda za domaće potrebe i za izvoz, sadnju voćnjaka i vinograda, racionalno korištenje kapaciteta svake krave i svake parcele itd. trebaju preuzeti i voditi na svom području PIK-ovi, a u turističkom području također, prema projektu iz 1963. god., ali samo djelomično realiziranom, najdalje u Vukovaru. Predlažu i objedinjavanje veterinarske i stočarske službe u PIK-ovima i uopće velike, a neke i nove zadatke PIK-ovima od svojeg kadrovskog do investicijskog jačanja za vodstvo čitave poljoprivrede za domaće potrebe i za izvoz do školovanja poljoprivrednika uz rad na selu i do reorganizacije polj. fakulteta i školovanja agronoma i veterinarara. Za investicije u poljoprivredi predviđaju potrebu 1.400 mlrd. din, kroz desetak godina, što je vrlo mnogo. Ali, nakon svrsishodnog investiranja predviđaju velike promjene u povećanju i stabilizaciji poljoprivrede za domaće potrebe i za izvoz. Predviđaju mogućnost izvoza, djelomično putem turizma, čak 5 — 6 mlrd. Od osobitog su interesa metode analize i prognoze rentabilnosti raznih investicija u poljoprivredi koje pokazuju visoku rentabilnost investicija u poljoprivredi, ali samo izabраниh a ne bilo kojih.

Knjiga obiluje mnoštvom već poznatih i sistematiziranih spoznaja, ali i mnogo novih ideja i prijedloga pa može biti od koristi velikom broju agronoma, osobito u PIK-ovima, u općinama, u polj. industriji itd. Ona ima i stavova autora o kojima se može i treba diskutirati, ali još više koje treba realizirati, čim prije to bolje.

Dr Ivan NOVAK